

curious

03 NOVEMBER 10

Australien
Nya Zeeland
Kanada
USA

Vänskapsföreningarnas medlemsblad

Bland flygande juveler i British Columbia

- *På jakt efter fossiler från Jordens urtid
- upplevelser Down Under*
- *Tombstone - Staden som var för tuff för att dö*
- *Positiva, charmiga Wellington*

Det är en sak att se bilder från exotiska platser på jorden, men det är något helt annat att själv stå mitt i denna verklighet, som trots våra reseförberedelser, och en stark förmåga att föreställa oss saker som vi inte hade kunnat förutse.

Blond flygande juveler i British Columbia

”British Columbia är ett fantastiskt område för alla som är naturintresserade. Här finns många fler arter av djur och växter som inte finns i någon annan provins i hela Kanada. Människor dras till provinsens berg, tempererade regnskogar och Stilla Havet”. Ett citat ur *A natural History* av Richard och Sydney Cannings.

Citatets sannhet gick upp på allvar för oss då vi med egna ögon fick se en liten del av provinsens överväldigande naturrikedom. Givetvis hade vi gjort vår hemläxa och satt oss in i djur-, fågel- och växtlivet, eftersom det är något som vi har stort intresse för. Det är en sak att se bilder från exotiska platser på jorden, men det är något helt annat att själv stå mitt i denna verklighet, som trots våra reseförberedelser, och en stark förmåga att föreställa oss saker som vi inte hade kunnat förutse. Så blev det också här i British Columbia, där inte bara det rika djur och växtlivet hänförde oss, utan också det storslagna Klippiga Bergen.

Denna lilla artikel har emellertid inte plats till något utbrett, vilket gör att jag koncentrerat mig till fågelgruppen: Kolibrier

Havsörn och Kolibrier

British Columbia är på grund av ett rikt fågelliv ett populärt resmål för

ornitologer. Över 320 fågelarter häckar i denna provins, mer eller mindre regelmässigt. I tillägg till detta tillkommer de stora fågelmigrationerna varje vår när fåglarna stannar för att äta innan de flyger norrut mot sina häckningsplatser. På hösten kommer de sedan tillbaka i ännu större mängd.

När vi reste i perioden 21 maj till 13 juni var fågelmigrationen sedan länge över, så vi kunde lugnt koncentrera oss på de häckande arterna.

I täta tempererade regnskogar, med träd på upp till 80 meter, som vi upplevde på Vancouver Island var det inte lätt att hitta häckande arter.

Vi hörde dem, men det var inte alltid vi såg dem. Därför var det till stor hjälp när vi hörde dem, att vi hade deras läten inspelade på mobiltelefonen.

När det pratas om fåglar i Kanada, så är det oftast den vithövdade havsörnen (Bald Eagle) som nämns. Den är den största rovfågeln som finns i landet med en vingspann på 2,5 meter. Talrika naturfotografer har visat örnarna i förtrollande snölandskap, vid stilla älvar eller vid öppet vatten där de kan fiska.

Det kommer kanske som en överraskning för någon, att fågelgruppen som

representerar kontinentens minsta arter också lever i Kanada, nämligen Kolibrin (Hummingbird). Till och med i det sydligaste Alaska kan man se röd dvärgkolibri. Detta är för övrigt den art av kolibri som är mest utspridd i British Columbia. Första gången vi träffade på denna flygande juvel var på Vancouver Island. Vi hade fått ett tips från en granne på campingplatsen om kolibri vid Rader Hill, ca 10 kilometer från Tofino, vid Pacific Rim National Park. Å ganska riktigt, vi hade precis kommit upp på platån i strålände väder och en enastående utsikt över Clayoquot Sound, då en fin röd hanne satte sig i trädet precis bredvid oss. Dessvärre fick jag inte möjligheten att förevisa fågeln tillfredsställelse.

Då hade jag större tur i slutet av resan när vi campade i Mt Robson Provincial Park. Vid reception så hade de hängt upp en anordning med sockervatten.►

Läs mer:

<http://www.natur-vesthimmerland.dk/Canada/Turrapport%20Canada.htm>

Här tillbringade jag ett par timmar och försökte fotografera fåglarna i flykt. Upp till 10-12 röda dvärgkolibrier flög skytteltrafik för att tanka, något som sker på bara några få sekunder.

Dessa kolibrier är aggressiva och tål inte varandras närvaro. Uppjagade hannar reser halsfjädrarna, som lyser metallglänsande, purpurroda vilket också har gett den namnet Röd Dvärgkolibri. Summande som en stor insekt flyger den med 53 vingslag i sekunden, vilket gör att man måste ha en snabb exponeringstid för att frysa en bild på dem i flykt. Kolibrin äter insekter, nektar från blommor och sockervatten i de upphängda fågelmatarna som ger den energi till flygningen. När vintern närmar sig, insekterna försvinner och blommorna vissnar, tvingas fåglarna flyga söderut. Röd Dvärgkolibri som övervintrar mellan Mexico och norra Panama har den längsta resrutten. Migration inleds i juli och avslutas i september, då det är rusning efter sockervattnet. Det är endast Annas kolibri som övervintrar på Vancouver Island och andra kustnära områden. Rubinstrupes kolibri som häckar i de östliga delarna av USA samt öster om de kanadensiska Klippiga Bergen, övervintrar i Mellanamerika.

British Columbia är ett fantastiskt område för alla som är naturintresserade. Här finns många fler arter av djur och växter som inte finns i någon annan provins i hela Kanada. Människor dras till provinsens berg, tempererade regnskogar och Stilla Havet

"A Natural History" av Richard og Sydney Cannings

I februari börjar vårens migration norrut och fåglarna stannar för proviantering på bland annat Yucatan halvön där fåglarna ökar med ca 6 gram innan de gör resan över Mexikanska golfen. En sträcka på ca 850 km, vilken de gör på ca 20-22 timmar, men då har också vikten mer än halverats.

Tyvärr hade vi inte turen med oss att få se andra kolibriarter även om vi hade förväntat oss att få se Calliopekolibrin, kanske kan Yellow-rumped Warbler som vi såg i Banff National Park vara en värdig kompensation, men det är en helt annan historia. ★

Text och foto: Jakob Wallöe Hansen

Det er en beretning om seks forskeres og PhD- og specialestudenters jagt på fossiler i den australske outback.

På jakt efter fossiler från Jordens urtid - oplevelser Down Under

Nu, när expeditionen är över och jag har återvänt hem från Australien, är det dags att dela med sig av mina oplevelser i den australiska vildmarken till medlemmarna i Australiska/Nyzeeländska Venskapsforeningen.

Det här är en berättelse om sex forskare och doktorander på jakt efter fossiler i den australiska outbacken. Fossiler som kan komma till användning på vår paleontologiska forskning på Geologiska museet vid Statens Naturhistoriska Museum i Köpenhamn. Fossiler kan, kort uttryckt, beskriva hur miljön såg ut för ca 470 miljoner år sedan.

Texten är kryddad med bilder, och för den intresserade kommer det att finnas

möjlighet att se fler bilder när jag håller föreläsning för Venskapsforeningen senare i vinter. Det var ett brett spektrum av fossiler vi var på jakt efter. I verkligheten tog vi allt under beaktning så länge det höll en viss kvalitet, för det är viktigt att man inte utesluter något då man skall göra en paleontologisk analys. Så allt som vi observerade blev nedtecknat. Bland de grupper som var av störst intresse märks bläckfisk, musslor, sniglar samt rester av sjöiljor och olika fiskrester. Gemensamt för dessa fossiler är att de alla är marina organismer.

Darwin och Alice Springs

Efter drygt ett dygns resa kom vi tidigt på morgonen den 6 juli till Darwin. Vi begav oss till vårt hotell kl 3.30 på

Fossiler kan, kort uttryckt, beskriva hur miljön såg ut för ca 470 miljoner år sedan

morgonen och förväntade oss inte att kunna checka in på våra rum.

Vi blev dock mottagna av en ytterst hjälpsam receptionist, som inom en

kvart hade funnit plats till oss i form av en uppgradering till lägenhet. Så kunde arbetet inledas.

För att komma över vår jetlag stannade vi i Darwin i tio dagar. Det var ett klokt beslut, istället för att bege oss ut i fält utan att vara koncentrerade. Vi hann istället se en hel del av staden som bär tydliga spår av att i stort sett endast ha hus av senare datum på grund av cyklonen Tracy som härjade i Darwin på juldagen 1974.

Från tropiskt klimat med hög värme och luftfuktighet flög vi sedan vidare till Alice Springs, där det var 20 grader kallare och torrt. För Arktisvana geologer var det ett angenämare klimat. Jag vågar dock knappt tänka på hur det måste vara i Alice Springs i december och januari.

I Alice Springs möttes vi av våra samarbetspartners som hade flugit in från Sydney. För att kunna genomföra fältarbeten i Australiens centrala inre delar måste man ha specialtillstånd, då det mesta av landområdena i Northern Territory (NT) är Aboriginal Land Trusts som givits tillbaka till de olika aboriginiska folken.

Vi tog därför kontakt med Central Land Council som är den myndighet som hanterar dessa intressen i NT. Det var först på den första riktiga fältdagen som vi lyckades få klart med tillstånd till inledningsområdet. Man har från rådets sida en uppfattning om att ifall man bortför klippmaterial från området, bortför man en del av dess själ. Detta var dock inte lokalbefolkningens uppfattning då vi mötte några av dem senare på expeditionen. Med tillståndet i hand begav vi oss ut på jakt efter fossiler.

Areyonga

Efter cirka fem timmars körning i en gammal fyrhjulsdriven bil på övervägande dåliga grusvägar nådde vi fram till vårt första mål, Areyonga som ligger ungefär 170 km väster om Alice Springs i den sydvästliga utkanten av Macdonnell Ranges. Vi slog läger vid bäcken i Pattalindama Gap, ackompanjerade av ljudet från vilda och skrikande åsnor.

Pattalindama Gap

Följande morgon undersökte vi terrängen som skulle bli vårt hem den följande veckan. Det var ett stort

område och vi blev tvungna att dela upp oss för att försöka täcka in så mycket som möjligt. Det fungerade fint då det även fanns olika intressen med hänsyn till vilka formationer (geologiska enheter) som skulle studeras. Kommande vecka arbetades det hårt med att få med så mycket material hem som möjligt trots att de fossila förekomsterna inte var så rika som vi hoppats på. Avlagringarna vid Areyonga är tätare inpå land än på de andra platser vi varit på, varför det inte blev så många fossiler som vi hade hoppats på. Istället ägnade vi

Ayers Rock

vår energi åt att anteckna enheterna grundligt, något som inte var gjort tidigare.

Arne och Kristian vid Areyonga

Halvvägs genom vårt fältarbete vid Areyonga blev vi överraskade av ett våldsamt oväder trots årstiden. Det hade småregnat varje kväll fram till dess, vilket hade hindrat oss från att sova i våra swags, som är en traditionell australisk sovsäck av kraftig väv med inbyggd madrass. Den natten regnade det dock så mycket, att det nästa morgon hördes ljud från den 30 meter breda bäcken, som nu inte längre var snustorr, utan fylld med cirka en meter vatten. Det i sig själv utgjorde inte något stort problem, förutom att vårt kök nu låg ute i bäcken,

och i stort sett all vår utrustning låg utspridd flera kilometer ned längs floden. Efterhand som vattenståndet sjönk de närmaste dagarna, kunde vi gå och samla ihop vår utrustning igen. I slutändan kom vi undan med att endast ha förlorat några smärre saker.

Dock blev vi förhindrade att komma över floden till vårt arbetsområde, varför vi blev tvungna att söka nya passageställen på samma sida som vårt läger. Vi skulle senare erfara att detta var den våtaste vintern på tio år. ►

Pattalindama Gap med vatten

En av våra största betänkligheter vid fältarbetet i ödemarken var tanken på de giftiga djuren. Det fanns ju risk att stöta på dem. Vi såg en del olika spindlar, men lyckligtvis var ingen av dem farlig för människor, men när man inser att en Huntsman Spider (Gigant Krabbeedderkop) med en kropp (alltså utan ben) på fyra-fem cm har suttit i ens tält hela natten, blir man trots allt en smula orolig.

Nephila edulis

Av våra närkontakter med (vilda) djur kan nämnas, att en av deltagarna en natt hade besök av fladdermöss i tältet, som lekte kurragömma i över en timmes tid innan de äntligen fann sin väg ut i det fria och där kunde återuppta sin jakt på insekter.

Tempe Downs

En av mina guider, Arne Thorshøj Nielsen, arbetade och studerade i Australien 1990-1991 och genomförde vid den tiden fältarbete vid Tempe Downs, 40 km söder om Areyonga. Den gången fokuserade han på en speciell plats vid namn Horn Valley Siltstone. Den här gången var det meningen att vi skulle kika närmare på en något yngre plats, kallad Stairway Sandstone.

Tempe Downs var för till 20 år sedan en stor ranch på 2 x Bornholms areal.

I förbindelse med etableringen av diverse land trusts, exproprierade man ranchens bofasta med resultatet attstället i dag ligger fullständigt öde. Det är en otroligt vacker plats belägen nedanför den stora Palmer River, som under regntiden är vattenfylld.

Palmer River vid Tempe Downs

För att komma till vår plats skulle vi korsa floden, men på grund av regnvädret var det alltför lerigt för att vi skulle kunna ta oss över den. Därför måste vi via en omväg försöka hitta fram till platsen, där min guide tidigare hade genomfört fältarbeten. Det var ett stort detektivarbete. Fyra personer blev satta att rekonstruera området, medan Arne och jag drog vidare mot väst för att leta där. Efter en något krävande terrängkörning fann vi faktisk den plats, där lägret låg för 20 år sedan, och vi kunde se spår efter hans arbete. Vi fann det passande att slå läger här igen.

I en vecka genomförde vi fältarbeten i området och vi fann en massa spännande geologiskt material och stora mängder fossiler, som i dessa dagar finns att bevittna i Sydney på Macquarie University, innan de blir paketerade för att skickas med båt till Danmark.

Crest vid Tempe Downs; Arne och Kristian

Platsen vid Tempe Downs innehåller en speciell sorts avlagring, dvs sedimentavlagringarna ligger längre bort från kusten. Därför är det ofta lite fler fossiler att finna här.

Tempe Downs ligger i ett område, där det idag går dromedarer. Vi stötte på en skötare som berättade att de just nu hade några tusen dromedarer. Vi såg dock inte en endal! Området är mycket torrt, och det faller i stort sett ingen nederbörd under året, vilket även avspeglas i den något begränsade växtligheten. I gengäld gav det oss möjlighet att sova i våra swags och se på de vackra stjärnformationerna med utsikt in i forntiden. En vacker natthimmel med oändligt många stjärnor och stjärnfall.

Ett par dagar innan vi skulle vidare, började vi så smått att göra oss i ordning för avfärd. Men kan vara glad för att vi överhuvudtaget kom vidare, för den näst sista kvällen vid Tempe Downs upptäckte vi att vårt gamla kylskåp hade tömt bilbatteriet. Vi hade ingen täckning på våra mobiltelefoner, och vår satellittelefon saknade ström. För en stund kände vi oss som en flock kompletta amatörer, men efter några minuters tänkande fram och tillbaka beslutade vi oss för att pröva att byta batteri framför att gå de 40 km till huvudvägen för att där förhoppningsvis finna hjälp hos någon tillfälligt förbipasserande bilist. Med lite teknisk kunskap lyckades det, och glädjen var stor. Vi kunde starta motorn igen och viktigast av allt, vi kunde komma vidare.

Bilbatteri

Ellery Creek

Den tredje platsen vid Ellery Creek var något av ett litet extra område vi måste få in i programmet. Det var tidigt under expeditionen som det uppstod ett behov att få studera detta speciella område, och nu hade vi tid i programmet till det, så därför körde vi 450 km extra för att se platsen.

English breakfast vid Ellery Creek

Rent mängdmässigt var det dock inte någon större vinst, och dagsarbetet vi lade ner gav inte speciellt många fossiler. Dock kan de funna fossilerna trots allt visa sig att vara intressanta, och några av dem representerar arter, som inte tidigare är beskrivna från detta område. Men som på så många andra platser i Australien var naturen storslagen, och det var inte svårt att känna sig väl till mods i det vackra området.

Efter fältarbetet

På vår väg söderut körde vi förbi Kings Canyon, som ligger 250 km väst om Alice Springs. Det är en stor klippformation av sandsten, som genom årtusenden har varit en av aboriginernas helgedomar.

Vid Kings Canyon tog vi en promenad in i dalen för att se på de massiva sandstensformationerna och fann, att det vore intressant att få titta närmare på sandstenen från ovan. Därför valde vi, efter fältarbetet vid Ellery Creek, att ta en tur över klipporna i helikopter. Vilken praktupplevelse!

Kings Canyon

Vi är nu hemkomna med en massa nya intryck, och vi ska använda vintern och den närmsta tiden till att titta på det insamlade materialet. Dessutom uppstod det så många lösa ändar, att det finns underlag för mycket mer fältarbete i Australien. Även om vi genomförde fältarbete i tre veckor, täckte vi endast en liten

bråkdel av det önskvärda. Det tar flera säsonger att täcka ett så stort område. I Grönland arbetar man fortfarande med den geologiska kartläggningen, och det inledde man för omkring 75 år sedan. Bara det att komma tillbaka till samma område med förnyad syn på sakerna kommer att underlätta arbetet betydligt.

Två ställen, som vi inte besökte i år, är mycket intressanta. Det kommer dock att krävas ett omåttligt stort arbete bara att få tillåtelse därtill och därefter att komma dit. Den ena platsen är Mt. Olifent, som ligger 30 km väst om Kings Canyon, ute i öknen, utanför vägnätet. Det kräver två fyrhjulsdrivna bilar och helikopterassistans för att komma fram på grund av områdets beskaffenhet. I gengäld kommer belöningen att vara obetalbar med möjlighet för, bokstavligt talat, att skörda fossiler. Och då paleontologer är lite av ett jägar/samlarfolk kan det ju inte bli mycket bättre. Det skulle med andra ord vara en drömplats, Toko Range, 500 km in i Simpson Desert.

Ayers Rock och The Olgas

Då vi var färdiga med fältarbetet, valde vi att ta två dagars ledighet vid Ayers Rock och The Olgas, innan vi skulle flyga hem. Vi hade tajmat det så att vi skulle vara framme vid Uluru dagen innan fullmåne. Det var så fulländat. Det var fullmåne, som dessutom stod rakt över Ayers Rock och dessutom var det regnfritt den aftonen. Det var en fantastisk syn. Klippan i sig själv är ganska spektakulär och reser sig majestätiskt över det platta landskapet, men det hela fick en extra dimension med fullmånen ovanför.

Dagen efter reste vi till The Olgas. De 36 kupolerna av klippor reser sig vackert i landskapet, och vissa av dem är betydligt högre än Ayers Rock. Klipporna är också en helig plats, och personligen tycker jag att The Olgas är mycket mera spektakulära än Ayers Rock.

The Olgas vid soluppgång

På vägen ut tog vi en sväng förbi Ayers Rock igen för att komma nära klippan. Man kan välja att gå upp på Ayers Rock om man har mod och samvete till det. Den lokala stammen ser helst att man låter bli då det är en av deras helgedomar. Denna dag var det dock stängt på grund av starka vindar och nästa år blir det permanent stängt. De lokala myndigheterna tar helt enkelt bort kedjan som man kan stötta sig på det första stycket upp, och så är det slut med att besöka toppen av Ayers Rock.

De två sista dagarnas ledighet bjöd på helt vidunderliga syner och vi kunde inte tänka oss en vackrare avslutning på en specialexpedition till ett helt speciellt land.

Tack för att ni var med och gav mig den här chansen, det är jag mycket tacksam för! ★

TOMBSTONE

- Staden som var för tuff för att dö

Tombstone, "the town too tough to die", är i dag ett unikt och levande 1800-talsmuseum!

Efter guldletaren Schlieffelins sagolika fynd av silver nära Cochise stronghold, växte denna ökenhåla snabbt till en mäktig gruvstad med 10000-tals invånare.

Efter silverboomens snabba slut och en djup depression följde diverse andra för staden olycksaliga händelser och omkring år 1900 var Tombstone återigen en obetydlig liten ort långt borta i Arizonas vildmarker.

I dag kommer mängder med besökare till Tombstone; besökare som vill känna historiens vingslag och uppleva den riktiga Vilda Västern.

När Ed Schlieffelin stod vid saloon-disken och berättade för alla som ville lyssna, att han skulle upp i de otillgängliga bergen och leta guld, då fick han av barmannen höra, att det enda han kunde hitta där borta var sin egen gravsten.

Långt senare när Schlieffelin fick frågan vad hans stad skulle heta kom svaret snabbt - Tombstone", gravsten".

Då silverruschen var på topp hade staden blivit en av de vildaste och bråkigaste i hela Västern och stadens styrande församling beslöt att hyra in Wyatt Earp, sheriffen som hade rykte om sig att med sina revolverar och tuffhet få hetlevrade bråkstakar att bli fromma som lamm.

1879 kom Wyatt tillsammans med sina välbeväpnade bröder och den ökände tandläkaren Doc Holliday till Tombstone.

Daglig pistolduell

Det dröjde inte länge förrän konflikten med traktens ranchägare med familjen Clanton i spetsen var ett faktum. Det kom snart till öppen fejd och på eftermiddagen den 26 oktober 1881 ägde den våldsamma revolverstriden vid OK Corral rum.

På trettio sekunder lyckades de stridande avlossa 30 skott. Resultatet var förödande. Tre dödade och Wyatts båda bröder var allvarligt skadade. Wyatt Earp själv undkom utan en skråma.

Dåtidens revolverskyttar var minnsann inte så pricksäkra som Hollywoodfilmerna vill göra gällande och dessutom var revolverarna inga precisionsvapen. Att avståndet endast var 5-10 meter hjälpte föga.

På Allen Street, i den glödheta eftermiddagssolen, möts man av ett stekhett dammoln som knuffar en stor tumbleweedrulle framför sig. Det är inte svårt att tänka sig gruvarbetare på väg mot en svalkande öl och

avkoppling efter en hård och ofta farlig arbetsdag. Planktrottoarerna som ledde fram till Crystal Palace, Longhorn Restaurant eller de många horhusen kunde bjuda på detta. 130 år har inte ändrat mycket på miljöerna runt Allen Street. Det perfekta målet för en Westernälskare. Många filmbolag har under årens lopp spelat in filmer här utan att behöva göra stora, påkostade förändringar.

Diligensen finns där fortfarande med sina löddriga hästar, den tuffe kusken och kanske också en välbeväpnad vakt. Också dagens diligenspassagerarna har bråttom att komma in i skuggan och få sig en svalkande öl på Crystal Palace eller Flat Nose Kates populära och högljudda salooner. Ofta kunde man i "The Old Days" se Doc Holliday, hostande sitta i ett mörkt hörn, svartsjukt vaktande på sin saloonägarinna Kate. I dag är det turister som tisslar och tasslar, när en välbeväpnad lagens väktare kommer in genom svängdörrarna och kollar läget.

Diligencetur

Längre bort på gatan finns fortfarande Wyatt Earps lilla, oansenliga trähus och runt hörnet i nästa kvarter finns tingshuset, där domarna försökte skipa rättvisa så gott det gick i denna stad, där revolverarna ofta var det enda sättet att klara sig ur en hotande situation.

Strax utanför stan finns den ökända kyrkogården Boot Hill, där allt från våldsamma missdådare, till män som dött i gruvolyckor och oskyldigt dödsdömda ligger six feet below tillsammans med helt vanliga döda. Det var inte helt ovanligt att någon olycklig blev dömd och hängd by mistake, något som gravstenen tydligt talar om. Kyrkogårdens gravstenar är ofta enkla träkors eller en plank, med ett namn grovt inristat av en vän. Till råga på allt är "Boot Hill" i dag ett turistmål, där man får betala inträde.

Dagens turister i Tombstone möter och träffar människor i tidstypiska 1800-talskläder, som gärna stannar upp och tar sig en pratstund med nyfikna besökare. Poserar framför kamerorna gör de också givetvis gärna, något som ingår i det oavlönade "skådespeleriarbetet". Ett arbete som är schemalagt för att dagens turister ska få sitta!

Att Wyatt Earp och den illvillige och ständigt hostande doc Holliday rör sig i gatuvimlet bland galanta damer och gruvarbetare på språng är den naturligaste sak i världen. Givetvis är dessa aktörer mycket väl pålästa och vet allt

om stadens märkliga och våldsamma historia.

Bröderna Clanton utmålades av Wyatt Earp som, mördare, diligensränare och rufflare i största allmänhet, men så enkel var inte situationen 1881 och det betydde att Wyatt Earp fick utstå många ifrågasättande artiklar i den fortfarande existerande Tombstonetidningen "The Epitaph" och stadsheriff Johnny Behan tillhörde verkligen inte samma sida som Wyatt. Redaktionen tar gärna emot besökande och man kan bläddra i sekelgamla tidningslägg. Också tryckpressen finns kvar. Spännande.

OK Corral är en liten bakgård med stall och förrådsutrymmen och inte alls någon grönskande Ponderosaidyll. Att en av de våldsammaste och blodigaste händelserna i Västerns historia kunde äga rum här känns lite underligt.

I dag spelar man. inför en begeistrad publik, upp ett troligt händelseförlopp där tre "bovar" dödas och Wyatt Earps båda bröder skadas svårt.

Wyatt Earp flyttade till Kalifornien, där han kom att leva ett stillsamt liv, långt ifrån de turbulenta åren i Vilda Västern. Först 1929, nästan 30 år efter den våldsamma tiden i Tombstone dog Wyatt Earp, 81 år gammal. Doc Holliday dog i lungrot, helt glömd av omvärlden, på ett oansenligt hotellrum långt uppe i Colorado. ★

TOMBSTONE

★ Tombstone ligger i sydöstra delen av Arizona, ungefär 15 mil från Tucson och inte så långt från den mexikanska gränsen.

★ Området var förr en mycket otillgänglig och isolerad ökentrakt på en högplatå med ytterligt sparsam vegetation med främst kaktusar av olika slag, som nästan enda växtlighet. Ett område nästan helt utan vatten.

★ Här var landet där apacheindianerna, med Geronimo och Cochise styrde och ställde. De svårstoppade indianräderna mot boskapsfolk och resande var ytterligare ett hinder för försök till att befolka området. Den lilla militärposteringen kunde inte göra mycket för att ge trygghet, för de som rörde sig i denna verkliga avkrok. Det var först med silverboomen, som området befolkades på allvar.

★ I dag lever Tombstone nästan helt på sin turism. Stadens med sina 1500 innevånare besöks årligen av närmare 500000 turister.

★ Det finns, som jag tidigare nämnt många populära, historiska etablissemang kvar sedan Wyatt Earps dagar; små kafeer och givetvis souvenirshops och enklare museer har vuxit upp på senare år.

★ Att bara strosa runt och uppleva gatulivet, med diligenser och öppna vagnar som turisterna kan ta guidare turer med, gå ut och in i souvenirbutiker, titta på galanta damer, välbeväpnade lagmän och cowboys är en upplevelse långt utöver det vanliga! Nära Boot Hill ligger flera utmärkta motell.

Nya Zeeland har haft flera huvudstäder under sin relativt korta tid som självständig stat, från Russell längst i norr till Christchurch i söder via Auckland, Picton och Nelson.

Positiva, charmiga Wellington

Auckland är den största och finaste staden med vacker arkitektur och ett obeskrivligt hamnområde och solen skiner nästan hela tiden.

Christchurch, den tredjestörsta staden är stilren, mondän och ganska konservativ med ett spår av gammal värdighet.

Nya Zeelands hjärta har slagit i Wellington sedan 1865 och där finns parlamentet. Wellington kan inte skryta med lika varma soldagar som Auckland och inte med det rogivande lugnet som präglar Christchurch. I Windy Wellington regnar det lite och vinden är alltid närvarande och ibland riktigt stark. Jag har med egna ögon sett solstolar flyga bort från en hage till en annan och har vaknat många nätter av att vinden hotat med att lyfta taket över mitt huvud trots att jag sover på bottenvåningen.

Varför i hela världen skall man då åka till denna stad och tillbringa flera dagar där? Jo, därför att Wellington är unikt. Det finns en massa vackra, soliga städer i världen och gamla städer finner vi överallt i Europa. Det finns dock ingen annan stad, så vitt jag vet, som liknar Wellington. Staden har formen av en amfiteater där centrum och den vackra, naturliga hamnen är scenen och Cook-sundet utgör ridån i bakgrunden. Befolkningen i

Nya Zeelands vackra Pohutukawa träd. (Även kallad Maor julgran eftersom den blommar i december)

Wellington bor i bergen som omger staden. Husen i det evigt gröna landskapet har sina fasader mot hamnen. Det är trångt om plats längs småvägarna på väg hem till vanliga människor. Bilkörningen kräver tålamod och god körförmåga, men med det sagt har jag aldrig upplevt en ilsken

eller oförskämd förare i denna stad. En nyårshelg hyrde vi en högt liggande villa med egen linbana från gatan och upp till huset. Väldigt spännande och exotiskt för oss, men inte en ovanlig syn i de brantaste områdena.

Centrum är inte särskilt stort, varför

det är fullt möjligt att på en tretimmars rundvandring bli väl förtrogen med staden. Nya Zeelands huvudstad bjuder alltid på sig själv med en öppen och ärlig vänlighet som charmerar alla. Som turist får man ut maximalt av besöket om det förläggs till januari-februari. Ta in på något av stadens lägenhetshotell, besök turistinformationen i Civic Centre och förbered dig på en aktiv och varierad vistelse.

När du har sett de traditionella turistmålen, som bäst upplevs genom en stadsrundvandring, är det dags att ge sig in på de lite mer speciella sevärdheterna i denna lilla huvudstad. Börja med en tur från färjeläget till Te Papa, där några lagerlokaler har gjorts om till restauranger, och upptäck ett litet bryggeri på vägen. Har man barn med sig kan man ta en paus och dricka öl medan barnen leker i Frank Kitts Park. Avsätt större delen av dagen för ett besök på nationalmuséet Te Papa. Det finns alltid lätt tillgängligt material som detta fantastiska museum kan bjuda på. Utställningen är gratis och man vet oerhört mycket mer om Nya Zeeland efter besöket. Te Papa betyder "Vårt ställe" på maori, och syftar till att ta vara på och presentera det nyzeeländska folkets skatter och sprida landets kulturarv och traditioner till en nationell och internationell publik.

Jag skulle vilja ta med alla besökare på linbanan från centrum till Botanic Gardens och guida dem genom 25 hektar av oändligt spännande och vackert: Den mäktiga Lady Norwood Rose Garden har tre tusen olika sorters rosor planterade i spektakulära formationer. Doften av de många hundra blommorna i begonia- och orkidéväxthusen bedövar oss nästan. Vi skulle också delta i spännande Glow Worm Tours med ficklampor efter mörkrets inbrott.

Jag vill också ta med mig familjen, goda vänner och medturister till en kvällskoncert i "The Sound Shell". Från den 9 januari och månaden ut arrangerar City Council och några utvalda sponsorer varje år konserter i botaniska trädgården. Nationella och internationella musiker ordnar temakvällar på en liten scen för en stor publik. I år fick vi uppleva allt från opera till jazz, via Beatles och countrymusik.

Vi befinner oss på en plats framför scenen eller lite längre upp på slutningen. Alla besökare har mat och dryck med sig. Såpbubbelkanoner bidrar till munterhet hos publiken och när det blivit mörkt skapar de spektakulära ljusshowen en magisk stämning. Konserterna börjar kl 19.30 och varar till 21.30. Dessa kvällar är det vi ser mest fram emot när vi är på väg till vår årliga resa söderut i januari. Det skall verkligen mycket till för att inte bli bekant med familjen eller kamratgänget på filten bredvid vår under en konsert i The Sound Shell. Av allt det som Wellington har att njuda på, är nog dess invånare den allra största attraktionen. Wellingtonborna är aldrig ohövliga eller otåliga. De är genuint intresserade av vem du är och ivriga att stå till tjänst.

Wellingtons paradgata heter Oriental Parade och går längs sjön till stadens vackra badanläggning Oriental Bay. Mitt i stan ligger en nästan en kilometer lång sandstrand med bra parkeringsmöjligheter och ett myllrande liv under varma dagar. Nu skall det tilläggas att vi, med vikingablod i ådrorna, förmodligen är lite tuffare när det gäller att kasta sig i vattnet än den vanliga kiwin eller maorin, som gärna vill ha en badtemperatur på runt 20 grader.

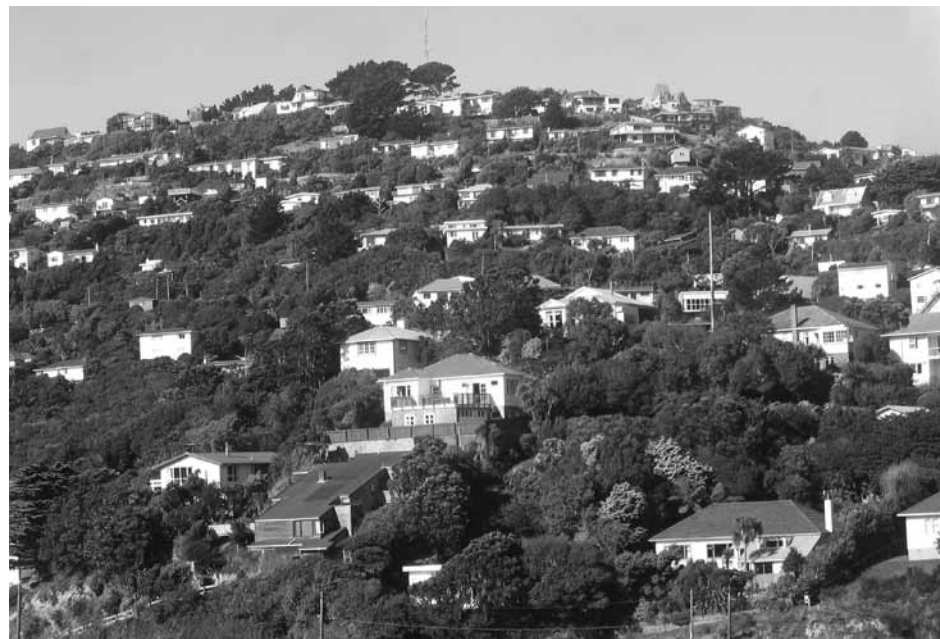
Våra barbabarn Emilia 10 år och Max 8 år vill gärna vara med mormor och morfar på stranden med efterföljande cafébesök. Kaffet man får här i Wellington är för övrigt helt oförglömligt för de som gör det i denna stad tar sitt jobb på stort allvar. ►

Orkidehuset i Lady Norwoods Rosegarden

Även om vi trivs i Wellington, är det skönt med en dag på landet. En timmes bilresa till Martinborough i Wairarapadistriktet, gärna med både familjen och vänner, är ett måste. Vi är inte bara på väg till nordöns gourmet-huvudstad, utan själva resan dit bjuder på stora natursköna variationer. Vi bokstavligen flyger ut från staden på en åttafilig motorväg, som gradvis smalnar av till en tvåfilig väg som går genom pittoreska Hutt Valley, för att senare slingra sig cirka 700 meter upp till Rimutaka Range och ner igen på andra sidan. På väg ner tappar vi nästan andan för det vackra landskapet. Wairarapa har allt, floder, insjöar, berg, buskar, byar och havet.

Martinborough Wine Village rymmer 20 vingårdar, av vilka minst åtta har en restaurang. Ingen annanstans i Nya Zeeland har vi ätit och druckit bättre än i detta område. En semester i Wellington kan

Folk gillar att vara i Wellington.

ligger 5 km från centrum. Här finns uteslutande nationella växter, inklusive en 800 år gammal rimutre. Stigarna i bushen inbjuder både till promenader och mer krävande fysiska utmaningar.

Tänk dig en stor hemlig dal 2 km från stadscentrum, där drillande toner från hundratals utrotningshotade fåglar kan höras i skogen. Detta är en vision som är på väg att bli verklighet i Karori Wildlife Sanctuary. Nya Zeelands fåglar, även de som inte kan flyga, har här en tillflyktsort avskärmade från sina naturliga fiender genom ett sinnrikt ingärdningssystem. Insekter och (ofarliga) ormar delar plats med dem. Våra barnbarn bor i Karori och älskar "fågeldalen", kanske inte mest för fåglarnas skull, utan för att de får gå in i mörka, fuktiga grottor med hjälm på huvudet och med ficklampa för att lysa på stora skalbaggar och fladdermöss.

Jag vill uppmana alla turister i Nya Zeeland att komma och upptäcka denna otroliga stad. Världens sydligaste huvudstad är trendig, levande och proppfull av upplevelser. Där finns massor av kultur, alltid en festival eller något firande. Man är aldrig långt från rolig shopping, fantastiska restauranger eller en underbar kopp kaffe. Huvudstaden har en kompakt stadskärna. Den är vänlig och trygg, inte slitsam och påträngande. Wellington har karaktär i stället för enhetlighet. ★

mycket väl kombineras med både bushwalks och fågelskådning. Otari-Wilton Bush är ett unikt skog- och plantreservat på 105 hektar, som

Utforska världen med KILROY!

Våra bästa tips till Australien, USA, Kanada och Nya Zeeland!

Upplev mytomspunna och magiska Ayers Rock (Uluru) i heta Australien på en 3 dagars "Safari in style". Guide, transport, boende och mat ingår. Startar och avslutas i Alice Springs. **Fr. 4950:-**

Som medlem sparar du 250:-

Som medlem får du naturligtvis även rabatt på flyg och andra produkter!

Australien

Åk på roadtrip i USA! Du bestämmer själv tempot och var du vill stanna - USA är ju som gjort för att köra bil! 1 vecka i Florida inkl. försäkringar.

Fr. 1670:-

Som medlem betalar du 1586:-

Som medlem får du naturligtvis även rabatt på flyg och andra produkter!

USA

Gör dig redo för berg, sjöar och glaciärer och följ med på en Canadian Rockies äventyrstur under 10 dagar. Ta dig fram med, kanot, cykel och till fots. Startar och avslutas i Seattle. Ex. Flyg. **Fr. 17.325:-**

Som medlem sparar du 870:-

Som medlem får du naturligtvis även rabatt på flyg och andra produkter!

Kanada

Upplev Nya Zeeland på en 13-dagars äventyrstur! Paddla kanot, vandra på glaciärer, hoppa fallskärm, och massor av annat! Inkl. boende och måltider. Start i Auckland, avslutas i Christchurch. **Fr. 10.975:-**

Som medlem sparar du 549:-

Som medlem får du naturligtvis även rabatt på flyg och andra produkter!

Nya Zeeland

0771 - 545 769

STOCKHOLM - GÖTEBORG - LUND - UPPSALA

www.kilroy.se

Information från vänskapsföreningen för Kanada och USA

Kilroy Live 2010-10-20

Föreningen har med två representanter ur styrelsen deltagit i Kilroys årliga rese- och utbildnings-mässa i Göteborg den 10 september och i Stockholm den 11 september. Det var mycket folk på båda ställena och ett antal nappade på vårt erbjudande att bli gratis medlem under hösten. För att få del av de 5 % rabatt vid köp av researrangemang hos Kilroy måste dock medlemsavgiften betalas. De som på detta sätt blir medlemmar före den 1 december, deltar även i en utlottning av ett presentkort på 1000kr. Även om det hade kunnat bli många fler i vår gemenskap dessa dagar så fick vi möjlighet att prata med många människor och presentera föreningen och förmånerna att vara med hos oss.

Förändringarnas tid

I föregående tidning presenterades på flera ställen stora förändringar inom de fem vänskaps-föreningarna i Danmark, Norge samt Sverige och vårt sammanhållande organ WA med nedläggning av vårt gemensamma sekretariat i Danmark och att föreningarna själva skall svara för all medlemsadministration. Tyvärr har den nödvändiga utbildningen på de gemensamma systemen dragit ut på tiden vilket gjort att 2010 kommer att bli ett förlorat år.

Framtida samarbetsformer

I förra tidningen redovisade vi också att årsmötet gett styrelsen i uppdrag att söka samband med den svenska

wänskapsföreningen för Australien och Nya Zeeland med sikte på att skapa en gemensam förening för alla fyra länderna. Sådana samtal har förts och det har tyvärr visat sig att inget intresse finns från motparten, vilket vi beklagar. Styrelsen har också inlett samtal med den danska föreningen för Kanada och USA, ur vilken vår förening bröts ur 2000. Denna förening hade då verkat som en skandinavisk vänskapsförening i närmare 40 år.

Extra årsmöte

För att förbereda beslut som måste fattas för en förändring av föreningen har styrelsen därför beslutat att kalla till ett **extra årsmöte lördagen den 20 november kl.14.00 på Hotell Adlon, Vasagatan 42 i Stockholm.** Göran Wallén i Lund som är föreningens ledamot i WA är kontaktperson inför detta möte. Han nås lättast via mail goran.wallén@curiousexplorer.se. Välkomna till detta årsmöte.

Vidare information kommer under hösten att ges på hemsidan www.curiousexplorer.se.

Axel Sandahl
Ordförande

Information från vänskapsföreningen för Australien – Nya Zeeland

Förra numret av Curious inledde jag med orden "Det har redan hänt mycket i år". Det har det verkligen gjort och fortsätter att hända. I dagsläget ser det ut som att World Association of Friendship Societies (WA), som är det gemensamma organet för vänskapsföreningarna Australien/Nya Zeeland och Kanada/USA i Danmark, Norge och Sverige, kommer att läggas ned. De enskilda medlemsföreningarna har blivit ombedda att ta ställning i frågan. Vi har diskuterat ärendet i Vänskapsföreningens styrelse och kommit fram till att vi förordar en nedläggning. Om de övriga medlemsföreningarna också är inne på den linjen kommer det formella beslutet att ske på ett extrainkallat representantskapsmöte i november/december. Tanken är att det mesta skall vara avvecklat till den 1 januari 2011. Att WA läggs ned innebär inte att de nordiska kontakterna upphör. De kommer att fortsätta som informella möten i den mån de är ömsesidigt givande. Under alla omständigheter kommer vi att få fler arbetsuppgifter bl a att sköta medlemshanteringen, som sedan i våras inte har skötts på ett optimalt sätt av WA. Vi blir också friare beträffande medlemstidningen, som även i fortsättningsen skall inspirera till spännande läsning, vackra bilder och, i förlängningen, en inspiration till att besöka nya platser eller upptäcka nya saker på platser som man redan har varit på.

Vänskapsföreningen för Kanada och USA har kontaktat oss beträffande ett eventuellt samgående. Vi har i styrelsen diskuterat frågan och kommit fram till att vi i dagsläget skulle förlora den profil vi har och därför avböjt ett samgående. Vi kan dock även i fortsättningen samarbeta i enskilda projekt.

De planer vi har inför framtiden är att knyta fler samarbetspartner till oss, som kan ge våra medlemmar rabatter och andra förmåner. Vid våra utbildningsevenemang med Kilroy i Göteborg och Stockholm i september lyckades vi få några sådana kontakter. En annan idé är att etablera kontakt med företag, organisationer och föreningar i Australien/Nya Zeeland som kan vara av värde för våra medlemmar och kanske även innebära kostnadsbesparingar. Vi har också planer på att starta välgörenhetsprojekt i våra destinationsländer t ex rädda regnskogarna eller rädda utsatta djurarter. Slutligen har vi funderat på hur vi kan få medlemmar i Australien/Nya Zeeland dvs personer, med eller utan anknytning till Sverige, som kan vara intresserade av att få information eller ge information till gagn för alla parter.

Bästa hälsningar

Erwin Apitzsch
Ordförande

Nordmannavägen 4, 224 75 Lund
Tel 046-14 48 65 (bostad), 0708-14 48 65 (mobil)
E-post: erwin.apitzsch@curiousexplorer.se

Kontaktuppgifter till min förening

Som nämnt andetsteds i bladet, har WA måttet nedlägga sitt sekretariat. Det har medfört en räkke praktiske problemer for medlemmerne, som med hensyn til post eller telefon indtil videre løses på følgende måde:

Som næmnts på andra platser i tidningen så har WA beslutat att lägga ner sekretariatet. Detta medför en rad praktiska problem för medlemmarna som med hänsyn till post eller telefon tillsvidare måste använda följande kontaktvägar:

DANMARK

Canadisk-amerikansk Venskabsforening i Danmark

Anni Filt
Ole Rømers Allé 34
8464 Galten
postmaster@annifilt.dk
Tlf.: +45 8694 5415

Australisk-newzealandsk Venskabsforening i Danmark

Kirsten Hornbak
Feddet 10
5683 Haarby
kirko@assens.dk
Tlf.: +45 6477 1990

SVERIGE

Kanadensisk Amerikansk Vänskapsförening i Sverige

Axel Sandahl
axel.sandahl@curiousexplorer.se
Tel: +46 76 830 28 37

Australiska Nya Zeeländska Vänskapsförening i Sverige

Erwin Apitsch
erwin.apitzsch@psychology.lu.se

NORGE

Austr./NZ/Can og USA Vennskapsforening i Norge

Frank Haga
frank@curiousexplorer.no
+47 913 72 720

Som nämnts tidigare är det inte säkert att dessa personer alltid kan nås på telefon, vilket gör att det kan dröja något att få svar på sin fråga. Det kan också vara så att man måste hämta upplysningar från andra resurspersoner för att ge medlemmarna de mest aktuella och bästa informationen.

WA / Vänskapsföreningarna

c/o Target Reklamebyrå AS, Ryensvingen 15, 0680 Oslo, Norway

B-Economique NORGE P.P. PORTO BETALT

#03 OKTOBER 10

Australien
Nya Zeeland
Kanada
USA

Vill du skriva i Curious?

Har du varit på en längre resa i något av våra destinationsländer? Har du erfarenheter och tips som du vill dela med dig till andra medlemmar, ta då kontakt med post@curiousexplorer.se